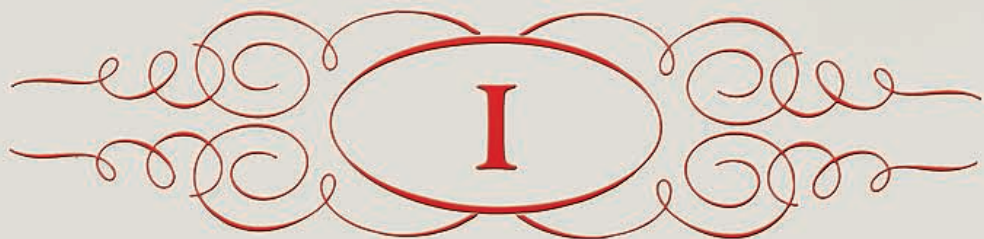

MARGARET MITCHELL

VĚJO NUBLOKŠTI

Alma littera

vištas ir kumpį, kai jie neturi nieko, minta vien tik kiškiais ir oposumais, tai aš... aš pasakysiu mamai. Ir neleisim tau eit su mumis į karą.

– Riest nos?! Man riest nos prieš tuos juodž skurdž? Nu ne, aš geriau išauklėts. Argi pon Bitrič neišmok manęs šio to, mokindam jus visus?

– Nelabai ką išmokom visi trys, – atsakė Stiuartas. – Na, jojam.

Jis pavarė savo stambų bėrį atbulą ir, bakstelėjęs pentiniais į šonus, lengvai perskriejo neaukštą ilgų karčių tvorą ir nusileido ant minkštos Džeraldo Oharos plantacijos dirvos. Brento žirgas peršoko iš paskos, paskui ir Džimso, smarkiai įsitvėrusio į balno gugą ir į žirgo karčius. Džimsui šokinėjimai per tvoras nepatiko, tačiau buvo jam tekę šokti ir per dar aukštesnes, besistengiant neatsilikti nuo šeimininkų.

Kai tirštėjant sutemoms visi persirito per raudonas arimo vagas ir ėmė leistis nuo kalvos į upės slėnį, Brentas sušuko broliui:

– Klausyk, Stiu! Ar tau neatrodo, kad vis dėlto Skarlet *būtų* pakvietus mus vakarienės?

– Vis pagalvoju ir aš, kad būtų, – išrėkė atsakydamas jam Stiuartas. – O kodėl, kaip manai?..

ANTRAS SKYRIUS

KAI DVYNIAI PALIKO TAROS DVARE SKARLET stovinčią ant slenkščio ir kai nutilo paskutinis lekiančių kanopų garsas, ji nuslinko atgal į krėslą kaip miegeivė. Veidas jai sustingo lyg nuo skausmo, burną iš tikrųjų skaudėjo nuo pastangų be jokio noro plačiai šypstotis, kad neišduotų dvyniams tos savo paslapties. Atsisėdo pavargusi, parietusi po savimi koją, ir širdis jai ėmė tvinkti nuo kančios, kol visai nebetilpo krūtinėje. Plakė ji su

neįprastais patrukčiojimais. Rankos buvo šaltos. Slėgė katastrofos nuojauta. Veidas traukėsi iš skausmo ir sumišimo – kaip išpaukinti mergytei, visada mokėdavusiai visko išsireikalauti ir staiga pirmą kartą susidūrusiai su gyvenimo išdaiga.

Ešlis veda Melanę Hamilton!

Ak, argi tai gali būti tiesa?! Dvyniai apsiriko. Arba iš jos pasišaipė. Ešlis juk negali, negali jos mylėti. Ir niekas negalėtų. Tik jau ne tą baikščią mažylę Melanę. Skarlet su panieka prisiminė vaikiškai laibą Melanės figūrėlę, rimtą širdies pavidalo veidelį, blankų iki prasčiokiškumo. Ir juk Ešlis jos nematė jau keletą mėnesių. Atlantoje lankėsi ne daugiau kaip du kartus nuo to kelių dienų pobūvio, kurį jis pernai buvo surengęs Dvylikoje Ažuolu. Ne, Ešlis negali būti įsimylėjęs Melanės, nes... Ak, juk Skarlet negalėjo apsirikti!.. Nes jis myli ją! Ji, Skarlet, yra jo mylimoji – juk ji puikiai žino!

Skarlet išgirdo trankius auklės žingsnius, drebinančius prieškambario grindis. Paskubomis ištiesė koją ir pasistengė nutaisyti ramesnę miną. Auklei nedera įtarti, kad kas nors negerai. Auklė jautėsi valdanti Oharas, jų kūnus ir sielas, laikė jų paslaptis savo paslaptimis. Ir pajutusi vos menkiausią paslapties šešėlį lyg negailestingas kraujasekis šuo puldavo pėdsakais. Skarlet iš patirties žinojo, kad jeigu auklės smalsumas nebus tuojau patenkintas, ji imsisi reikalo kartu su Elena Ohara. O tuomet jau Skarlet būtų priversta motinai viską atskleisti arba sugalvoti kokį nors įtikimą melą.

Iš prieškambario pasirodė auklė. Didžiulė senyva negrė su lyg dramblio mažytėmis skvarbaus žvilgsnio akutėmis. Ji buvo blizgančios juodos odos, gryniausia afrikietė, visa siela atsidavusi Oharoms, pagrindinis Elenos ramstis, jos trijų dukterų širdgėla, kitų dvaro tarnų siaubas. Auklė buvo juoda, bet elgesio principais ir išdidumo jausmu neatsiliko nuo savo šeiminių. O gal net juos pranoko. Ją užaugino savo miegamajame Solanža Robijar, Elenos Oharos motina, elegantiška, šalta riestanosė prancūzė, kuri nesigailėjo nei vaikų, nei tarnų, baudavo už kiekvieną nusižengimą padoriam elgesiui. Auklė augino Eleną ir atvyko su

ja iš Savanos uosto į valstijos gilumą, kai ši ištekėjo. Ką auklė mylėdavo, tą ir bausdavo. Ir kadangi ji didžiai mylėjo Skarlet ir nepaprastai ja didžiavosi, tai bausmės tiesiog vijo viena kita.

– A džentmenai išjoj? Ko tu nepakviet jų vakarieniaut, panel Skarlet? Aš pasak Pork padėt dar dvi lėkšt jiems. Kokios tav maniers!

– Ak, aš taip pavargau klausytis jų šnekų apie karą, kad per vakarienę visai nebebūčiau ištvėrus, ypač kai dar prisidėtų tėtis ir imtų šūkaudamas aiškint apie poną Linkolną.

– Tav maniers ne geresnės kap plantacij verg. O mudvi su ponia Elen tiek su tav plušėj. I tu be sav skars! Nakts žvarb užėj! Arg aš nesak, tu gaus karščiuot nuo nakts žvarbs, kad be niek ant petel. Eik vidun, panel Skarlet.

Skarlet nususuko nuo auklės, vaidindama nerūpestingą, patenkinta tuo, kad per susirūpinimą dėl skaros auklė nemato jos veido.

– Ne, aš noriu sėdėt šičia ir žiūrėt į saulėlydį. Kaip gražu! O tu bėk atnešk man skarą. Būk maloni, aukle, o aš čia pasėdėsiu, kol tėtis grįš.

– Tav balsel skamb kap peršalus, – jau kažką įtardama pasakė auklė.

– Ne, visai ne, – nekantriai atsakė Skarlet. – Atnešk man skarą.

Auklė nukrypavo atgal į kambarį ir Skarlet girdėjo ją negarsiai šūktelinčią laiptinėje tarnaitėi viršuje.

– Ei, Roza! Numesk man panels Skarlet skar. – Paskui garsiau: – Netikš juočk! Niekad niekam nēr iš jos nauds. Dab aš turės pat lipt i paimt.

Skarlet išgirdo triukšmingai girgždant laiptus ir tyliai atsistojė. Grįžusi auklė ir vėl būtų pradėjusi savo paskaitą apie svetin-gumo nesilaikymą. Skarlet juto neištversianti tauškalų apie tokį nieką, kada plyšte plyšta širdis. Kol stovėjo neryžtingai spėliodama, kur galėtų pasislėpti ir bent kiek apmaldyti krūtinės skausmą, jai kilo įdomi mintis, švystelėjo vilties spindulėlis. Tėvas po pietų buvo išjojęs į Dvylika Ažuolų, į Vilkų plantaciją, ketindamas nupirkti Dilšę, savo liokajaus Porko pačią. Dilšė buvo tarnų vyresnioji ir pribuvėja Dvylikoje Ažuolų. Ir nuo jungtusių prieš

šešetą mėnesių Porkas įgriso šeimininkui, dieną naktį prašydamas nupirkti Dilšę, kad galėtų dviese gyventi toje pačioje plantacijoje. Tą popietę Džeraldas, nebeįstengdamas priešintis, išėjo siūlyti už Dilšę išpirkos.

„Žinoma, – pagalvojo Skarlet, – juk tėtis tai žinos, ar ši baisi istorija yra tiesa. Net jeigu jis šiandien ir neišgirdo jokių naujienų, tai gal ką nors pastebėjo, gal pajuto kokį jaudulį Vilksų šeimoje. Ak, jeigu susitikčiau su juo akis į akį prieš vakarienę, gal ir sužinočiau tiesą – kad ščia tiesiog tik dar viena šlykšti dvynių išdaiga.“

Džeraldas jau turėjo grįžti. Jeigu Skarlet ketino susitikti su juo vienudu, tai tegalėjo vien tik ten, kur jis iš kelio įsuks į dvaro alėją. Ji tyliai nulipo paradiniais laiptais, atidžiai dairydamosi per petį, kad tik auklė nežiopsotų pro langą viršuje. Nepamačiusi tame lange tarp vėjo plaikstomų užuolaidėlių plataus juodo veido su sniego baltumo turbanu, nepritariamai spoksančių akių, Skarlet jau drąsiai pasikėlė žalius gėlėtus padurkus ir nuskriejo tekina takeliu alėjos link, taip greitai, kaip tik ją galėjo nešti kaspinais perrištos laivutės.

Tamsūs kedrai abipus žvyruotos alėjos viršuje jungėsi į skliautą, darydami ilgą alėją niūriu tuneliu. Kai tik Skarlet atsidūrė po gumbuotomis kedrų rankomis, jau žinojo, kad jos niekas negali sekti iš namų, ir sulėtino žingsnį. Švokštė uždususi, nes korsetas buvo labai suveržtas ir neleido lengvai bėgti. Vis dėlto žingsniavo kiek galėdama vikriau. Netrukus jau pasiekė alėjos galą ir išėjo į kelią. Bet nesustojo, kol neužėjo už kelio vingio ir kol jos nuo namų neatskyrė nemažas guotas medžių.

Įraudusi ir sunkiai alsuodama atsisėdo ant kelmo laukti tėvo. Jis jau turėjo būti parjohęs, bet Skarlet net pasidžiaugė, kad jis vėluoja. Netrukus ji vėl ramiai kvėpuos, ramus bus ir veidas. Jam nekils jokių įtarimų. Kiekvieną akimirką tikėjosi išgirsianti jo žirgo kanopų bilsmą ir pamatysianti jį atšuoliuojantį įkalnėn įprastu nutrūktgalvišku greičiu. Tačiau minutės bėgo, o Džeraldas taip ir nesirodė. Ji dairėsi į toli, vėl skausmui pradendant spausti širdį.

„Ak, juk negali taip būt! – maštė Skarlet. – Ko jis neparjoja?“

Nužvelgė visą vingiuotą kelią, dabar jau kruvinai raudoną po ryto lietaus. Mintimis nukeliavo keliu ten, kur jis leidosi nuo kalvos į lėtą Flinto upę, kur ėjo išmaltu, klampiu upės dugnu ir kilo į kitą kalvą Dvylikos Ažuolų link, kur gyveno Ešlis.

Jai dabar kelias reiškė vienintelį dalyką – jis buvo kelias, vedantis pas Ešlį, prie gražaus namo baltomis kolonomis, primenančio senovės graikų šventyklą ir tartum karūna puošiančio visą kalvą.

„Ak, Ešli! Ešli!“ – ištarė mintyse Skarlet. Ir širdis ėmė plakti sparčiau.

Tas šaltas jausmas, tas keistas sumišimas ir nelaimės nuojauta, slėgė nuo tada, kai Tarltonai patėškė jai savo girdėtus gandus, dabar nuslinko į sąmonės užkampius, o vietoj jų išniro susijaudinimas, kuris buvo ją apsėdęs jau dvejus metus.

Keista, kad kol Skarlet augo, Ešlis neatrodė jai labai jau patrauklus. Vaikystėje matydavo jį tai šen, tai ten, tačiau visai apie jį nesusimąstydavo. Tačiau nuo tos dienos prieš dvejus metus, kada Ešlis, ką tik sugrįžęs namo iš trejų metų kelionės po Europą, užėjo pareikšti pagarbos, Skarlet jau jį mylėjo. Štai kaip viskas buvo paprasta.

Ji tada buvo priekinėje verandoje. Jis atjojo ilgąja alėja, vilkėdamas pilką vilnonį dvigubo pločio audinio kostiumą, ryšėdamas platų juodą kaklaraištį, puikiai išryškinantį puoštus rauktinukais marškinius. Net ir dabar ji iki smulkmenų prisiminė jo aprangą: kaip ryškiai spindėjo batai, kaip atrodė Medūzos galva kamėjoje ant kaklaraiščio segtuko, kokia plačiakraštė buvo panama ir kaip akimirksniu atsidūrė jo rankoje, vos tik jis pamatė Skarlet. Jis nulipo nuo žirgo, mestelėjo vadeles negriukui, stovėjo ir žiūrėjo aukštyn į ją, apsnūdusios pilkos jo akys išsiplėtė šypsodamos, o saulė taip skaisčiai tviskėjo geltonuose plaukuose, kad jie buvo panašūs į gryno sidabro kepurę. Ir jis pasakė: „Taigi tu jau užaugusi, Skarlet.“ Mikliai užlipęs laiptais, pabučiavo jai ranką. O jo balsas! Niekaip ji nepamirš, kaip smarkiai jai suplakė širdis, išgirdus tą balsą tartum pirmą kartą, tęsiamą, skambu, melodingą.

Ir jai prireikė to vaikino jau tą pačią akimirką, prireikė taip paprastai ir nevalingai, kaip prireikdavo maisto valgyti, arklio joti ir minkštos lovos miegoti.

Dvejus metus lydėdavo jis ją į apygardos pramogas. Į puotlas, į žuvies kepimo ir kitus pokylius gamtoje. Ir į teismo posėdžius. Gal ir ne taip dažnai kaip dvyiniai Tarltonai ar Keidas Kalvertas, tikrai ne taip įkyriai kaip jaunesnieji Fontenai, bet vis dėlto nebūdavo savaitės, kad Ešlis nepasirodytų Taroje kur nors pakviesti.

Tiesa, jis visai neffirtuodavo ir jo šviesiai pilkos akys visai nespindėdavo ta karšta šviesa, kurią Skarlet puikiai matydavo kitų vaikinų akyse. Vis dėlto – ir vis dėlto – ji žinojo, kad jis ją myli. Dėl to tikrai negalėjo apsirikti. Nuojuota, stipresnė už protą ir išmanymą, atsirandanti iš patyrimo, jai bylojo, kad jis ją myli. Labai dažnai Skarlet užklupdavo jo žvilgsnį. Jo akys, šiaip apsnūdusios, žvelgiančios kažkur toli, staiga pažvelgdavo į ją taip ilgėsingai ir liūdnei, kad ji net sutrikdavo. Ji *žinojo*, kad jis ją myli. Tai kodėl jis nepasako? Šito tai ji nesuprato. Tačiau nesuprato ji ir daugelio kitų su juo susijusių dalykų.

Visada būdavo paslaugus, bet kažkoks abejingas, atitolęs. Niekas niekada nežinodavo, ką jis galvoja, o Skarlet mažiausiai. Apylinkėje, kur kiekvienas, vos tik pagalvojęs, tiesiai pasakydavo, ką manęs, Ešliui būdingas slapumas atrodė nepakenčiamas. Ne mažiau už kitus vaikus jis buvo igudęs dalyvauti įprastinėse apygardos pramogose, medžioti, lošti iš pinigų, šokti ir politikuoti, ir buvo geriausias iš visų jojikas. Tačiau išsiskyrė iš kitų tuo, kad visos tos pramogos nebuvo jam pagrindinis gyvenimo tikslas. Jis vienintelis taip smarkiai domėjosi knygomis, muzika ir mėgo kurti eilėraščius.

Ak, kodėl jis buvo taip gražiai geltonplaukis, taip mandagiai atsitolinęs, taip pasiutiškai nuobodus savo kalbomis apie Europą, apie knygas, muziką, poeziją ir apie visai jai neįdomius dalykus... o vis dėlto šitoks patrauklus? Kiekvieną naktį, kada Skarlet nueidavo miegoti pasėdėjusi priekinės verandos prietemoje su juo, ji nerimaudavo, blaškydavosi kelias valandas, ramindamasi

vien tik ta mintimi, kad jau per artimiausią kitą susitikimą jis tikrai pasipirš. Bet tas kitas susitikimas ateidavo ir praeidavo, o nieko neįvykdavo... Vien tik jaudinimasis, ją apėmęs, smarkėjo ir smarkėjo.

Jinai jį mylėjo, jai jo reikėjo, bet ji jo nesuprato. Buvo tokia tiesmuka, tokia paprasta, kaip vėjai, pučiantys Taroje, kaip geltona upė, vingiuojanti aplinkui. Ir iki savo gyvenimo galo ji nepajėgs suprasti jokios painiavos. O štai pirmą kartą susidūrė su tokiu sudėtingu charakteriu.

Sudėtingu todėl, kad Ešlis iš prigimties buvo iš tokių žmonių, kurie laisvalaikį išnaudoja mąstymui, ne veiklai, rezga ryškiaspalves svajones, nieko bendro neturinčias su tikrove. Jis pasitraukdavo į vidinį pasaulį, gražesnę už Džordžiją, ir labai nenoriai sugrįždavo į tikrovę. Stebėjo žmones – nei mėgdamas, nei nekęsdamas. Stebėjo gyvenimą – nei jo padrašinamas, nei nuliūdinamas. Pripažino visatą ir savo vietą joje taip, kaip viskas buvo, ir, gūžčiodamas pečiais, įnikdavo į savo muziką, į knygas, į savo geresnį pasaulį.

Kodėl jis ja žavisi, nors jo protas toksai svetimas jos protui, Skarlet nesuprato. Pati toji paslaptis ir žadino jai smalsumą, kaip durys be rakto ir net be spynos. Su juo susiję dalykai, kurių ji nepajėgė suprasti, ją skatino dar labiau jį mylėti. Ir jo neįprastas, santūrus meilikavimas tik didino jos ryžtą turėti jį sau. Kad jis kada nors pasipirš, ji nė kiek neabejojo, nes buvo per daug jauna ir per daug išlepusi patirti pralaimėjimą. Ir dabar, tartum perkūnas iš giedro dangaus, tokia siaubinga naujiena. Ešlis ves Melanę! Argi tai gali būti tiesa?!

Juk ką tik, praėjusią savaitę, kada jojo jiedu prieblandoje namo iš Gražiosios Kalvos, jis tarė: „Skarlet, aš turiu tau pasakyti kai ką tokio svarbaus, kad nė nežinau, kaip kalbėt.“

Ji tada droviai nuleido akis, širdžiai daužantis iš beprotiško pasitenkinimo, – pamanė, kad laimingoji akimirka jau ateina. O tada jis tarė: „Ne dabar! Mes beveik parjojom ir nebėra laiko. Ak, Skarlet, koks aš bailys!“ Spūstelėjo žirgą pentiniais, ir pasileido jiedu lenktynių įkalnėn iki Taros dvaro.

Skarlet, sėdėdama ant kelmo, galvojo apie tuos žodžius, kurie ją padarė tokią laimingą, ir staiga tie žodžiai įgijo kitą reikšmę, bjaurią reikšmę. Tikriausiai toji naujiena, kurią jis ketino jai paskelbti, buvo jo susižadėjimas!

Ak, kad tik greičiau sugrįžtų tėtis! Ji daugiau nė akimirkos nebe-pakels nežinomybės! Vėl nekantriai nužvelgė kelią ir vėl nusivylė.

Saulė jau buvo už horizonto, raudonas pasaulio pakraščio švytesys išbluko iki rausvo. Dangus virš galvos palengva iš žydro darėsi švelniai mėlynai žalias, paslapčia nusileido aplinkui nežemiška kaimo prietemos tyluma. Per kaimo vietovę slinko šešėliuota blausa. Raudonas arimas ir giliai išraižytas raudonas kelias prarado stebuklingą kraujo raudonumą ir virto paprasta ruda žeme. Kitapus kelio ganykloje arkliai, mulai ir karvės tyliai stovėjo laikydami galvas virš ilgų karčių tvoros, tartum visi laukdami, kada juos pargins į tvartus, arklides ir pašers. Nepatiko jiems tamsus tankumynų šešėlis palei ganyklos upelį, ir jie karpė ausimis žvelgdami į Skarlet, lyg dėkodami už artumą.

Keistoje prietemoje aukštos paupio pelkės pušys, kurios saulės šviesoje buvo tokio šilto žalumo, dabar pastelinių atspalvių dangaus fone stūksojo juodos, kaip nepereinama eilė juodų milžinų, slepiančių po kojomis lėtai tekančius geltonus vandenį. Už upės ant kalvos aukšti balti Vilksų dvaro dūmtraukiai pamažu nyko tarp tamsos apgaubtų storų ąžuolų. Ir vien tik iš tolimų valgomio žiburėlių taškelių matėsi, kad ten yra namas. Šiltas, drėgnas pavasaris švelniai lyg balzamas užliejo ją ką tik suartos žemės ir aukštyrų besistiebiančių jaunų žalumynų kvapais.

Saulėlydis, pavasaris ir ką tik išsprogusi žaluma visai neatrodė stebuklas kaime augusiai Skarlet. Tokias grožybes ji suvokė taip paprastai kaip orą, kuriuo kvėpavo, kaip vandenį, kurį gėrė, nes niekada sąmoningai nesizavėjo jokių grožiu, išskyrus tik moterų veidus, žirgus, šilko apdarus ir panašius apčiuopiamus dalykus. Vis dėlto tyki prietema virš gerai prižiūrimų Taros žemių padėjo sutrikdytam protui įvertinti tylą. Ji taip mylėjo šitą žemę, nė nenutuokdama, kaip myli, mylėjo ją kaip motinos veidą, lempos nušviestą maldos metu.

Skarlet mąstydamas greitai, bet niekaip negalėjo prisiminti jokių Bordžų nei apygardoje, nei Atlantoje, nei Savanoje.

– Aš tokių nepažįstu. Jie jo giminės? Kas jie tokie?

Čarlzo veidas keistai persikreipė dėl negalėjimo patikėti ir gėdos, susigrūmusių su meile. Pastaroji nugalėjo. Čarlzas pagalvojo, kad merginai pakanka būti mielai, švelniai ir gražiai, nereikia išsilavinimo, kliudančio žavesiui. Jis kaipmat paaiškino:

– Bordžos buvo italai.

– Ak, – ištarė Skarlet, prarasdama susidomėjimą. – Svetimšaliai.

Ji kuo maloniausiai nusišypsojo Ešliui, tačiau kažkodėl jis į ją nežiūrėjo. Jisai spoksojo į Čarlzą. Iš akių matėsi, kad kai ką supranta ir truputį užjaučia.

Skarlet stovėjo laiptų aikštelėje ir įdėmiai žiūrėjo per turėklus į prieškambarį apačioje. Ten buvo tuščia. Iš miegamųjų viršutiniame aukšte sklido nepaliaujamas tylus niurnesys, čia pagarsėjantis, čia vėl pritylantys, vis pertraukiamas tai spygavimų, tai kvatojimo ir pasikartojančių frazių: „Na jau! Negali būt!“, „Ir ką jis tada pasakė?“ Šešiuose dideliuose miegamuosiuose ant lovų ir sofų ilsėjosi merginos. Nusivilkusios sukneles, atsipalaidavusios korsetus, pasileidusios plaukus. Pogulis buvo viso krašto paprotys. Ir nebuvo didesnės pogulio būtinybės negu ištisos dienos pobūvyje, prasidedančiame anksti rytą ir pasibaigiančiame šokiais. Kokį pusvalandį merginos plepės ir juoksis, paskui tarnai uždarys langines ir šiltoje prieblandoje pokalbiai pritils iki šnabždesių, o galiausiai įsiviešpataus tylą, tetrikdoma tylaus vienodo alsavimo.

Skarlet, įsitikinusi, kad Melanė guli lovoje, viename kambaryje su Meilute ir Hete Tarlton, išslinko į prieškambarį ir puolė laiptais žemyn. Pro langą laiptų aikštelėje matė būrelį vyrų, sėdinčių pavėsinėje, gurkšnojančių iš taurių, ir žinojo, kad jie ten sėdės iki vakaro. Jos akys tyrinėjo visą būrelį, bet Ešlio ten nebuvo. Paskui įsiklausiusi išgirdo jo balsą. Kaip Skarlet ir tikėjosi, Ešlis tebestoviniavo paradinėje alėjoje, atsisveikindamas su išvažiuojančiomis damomis ir vaikais.

Širdžiai lipant pro burną, ji tyliai nutipeno žemyn. O ką, jei sutiks poną Vilksą? Kaip ji pasiteisins, ko slankioja po namus, kai visos merginos miega grožio miegu? Na, reikėjo rizikuoti.

Žengdama ant apatinių laiptelių, išgirdo valgomajame bruzdančius tarnus, vykdančius vyresniojo liokajaus nurodymus – išnešančius stalą ir kėdes, ruošiančius svetainę šokiams. Kitapus erdviojo prieškambario žiojėjo atlapos durys. Skarlet tylutėliai įlėkė pro jas į biblioteką. Čia galėjo palaukti, kol Ešlis baigs visus atsisveikinimus, ir tada jinau pakvies jį, įžengusį į namus.

Biblioteka skendėjo prietemoje, nuo saulės buvo užleistos užuolaidos. Užtemdytas aukštas kambarys su visais sienais dengiančiomis tamsiomis knygomis tiesiog slėgė. Tik jau ne šitokioje niūrybėje Skarlet norėtų slapto pasimatymo, kurio netrukus tikisi. Knygų gausa ją apskritai labai slėgdavo, kaip ir daug knygų skaityti mėgstantys žmonės. Tai yra... išskyrus Ešlį. Prieblandoje dunksojo prieš ją dideli baldai: krėslai aukštomis atkaltėmis, žemomis sėdynėmis, plačiais ranktūriais, padaryti aukštiesiems Vilksams, ir žemi, platūs, paminkštinti, aksomu traukti krėslai su pagalvėlėmis priešais juos – merginoms. Prie tolimosios sienos priešais židinį stovėjo sofa, Ešlio pamėgta sėdėti, su aukštu atlošu, tartum snaudžiantis didžiulis padaras.

Pridarė duris, paliko tik tarpelį, ir pasistengė nusiraminti, kad širdis nesidaužytų taip smarkiai. Bandė prisiminti žodis žodin, ką išvakarėse buvo suplanavusi pasakyti Ešliui, bet nieko neprisiminė. Ar buvo ką nors vakar sugalvojusi ir pamiršo? Ar tik numatė, kad Ešlis pats ką nors pasakys jai? Skarlet neįstengė prisiminti – staiga ją net šaltis nupurtė iš išgąščio. Jei bent liautųsi ausyse dunkسėjusi taip baisiai širdis, tai gal ji dar sugalvotų, ką jam pasakyti. Tačiau bumbsėjimas pasidarė dar spartesnis, lauke nuskambėjus paskutiniams Ešlio atsisveikinimo žodžiams ir sutrinkusėjus jo žingsniams prieškambaryje.

Ji tepajėgė suprasti jį mylinti – mylinti viską, kas tik su juo susiję: nuo išdidžiai iškeltos auksaplaukės galvos iki dailių tamsių batų. Ji mylėjo Ešlio juoką, net kai tas juokas ją glumindavo, mylėjo išmušančius iš vėžių jo patylėjimus. Ak, jeigu

jis įžengtų štai dabar ir apkabintų, jai nebereikėtų nieko jam sakyti. Jis juk tikrai ją myli... „O gal, jeigu melsiuos... – Skarlet kietai sumerkė akis ir ėmė berti kaip žirnius: – Sveika Marija, malonės pilnoji...“

– O, Skarlet! – suskambo prieškambaryje Ešlio balsas, įsiverždamas pro dundėjimą ausyse ir visiškai ją suglumindamas. Stovėjo jis už durų, pro tarpelį matė ją ir pašaipiai šypsojosi. – Nuo ko čia slepiatės?.. Nuo Čarlzo ar nuo Tarltonų?

Ji pristigo oro. Vadinasi, jis pastebėjo, kaip vyrai spietėsi apie ją! Kaip neapsakomai mielas atrodė jis, stovintis ten žėrinčiomis akimis, visai nenumanantis, kaip ji jaudinasi. Skarlet negalėjo žodžio pratariti, bet ištiesė ranką ir įtempė jį į biblioteką. Jis įėjo sumišęs, bet susidomėjęs. Pajuto, kokia ji įsitempusi, pamatė, kaip švyti jos akys, ko dar nebuvo regėjęs, ir net blausioje šviesoje išvydo, kaip jai paraudę skruostai. Jis tiesiog mašinaliai uždarė duris ir suėmė jos ranką.

– Ką? – paklausė beveik pašnabždomis.

Nuo jo rankos prisilietimo ji pradėjo drebėti. Dabar tai ir turėjo įvykti, visai kaip ji svajojo. Galvoje šaudė daugybė padrikų minčių, bet nė vienos nepavyko jai sučiupti ir išreikšti žodžiais. Ji tik drebėjo ir žiūrėjo į jį. O kodėl tyli jis?

– Kas yra? – vėl paklausė jis. – Norit atskleist man paslaptį?

Staiga ji atgavo žadą ir taip pat staiga jai išgaravo daug metų kaupęsi Elenos pamokymai. Jos lūpomis prabilo tėvo, tiesiakalbio airio Džeraldo, kraujas.

– Taip. Paslaptį. Aš jus myliu.

Akimirksniu stojo tylą, tiesiog tartum spiegianti. Nė vienas iš jų nė nekvėptelėjo. Drebulys jai išnyko, užplūdo laimė ir išdidus pasitenkinimas. Kodėl ji šitaip nepadarė anksčiau? Juk vis dėlto gerokai paprasčiau viskas būtų išėję nei veikiant gerų manierų gudrybėmis, kurių ją mokė. Ir jos akys ieškojo atsako jo akyse.

Jo akyse matėsi siaubas, netikėjimas ir dar kažkas... Kas? Šitaip Džeraldas, jos tėvas, žiūrėjo tą dieną, kada jo medžioklinis šunytis susilaužė kojelę ir jis turėjo vargšiuką nušauti. Kodėl ji dabar tai prisiminė? Kokia kvaila mintis. Ir kodėl Ešlis atrodo toks keistas

ir nieko nesako? Pagaliau tartum kokia gerai jam pritinkanti kaukė užkrito ant veido ir jis galantiškai nusišypsojo.

– Tai ar dar jums nepakanka šiandien susirinktųjų visų kitų vyrų širdžių? – paklausė jis jau girdėta balso gaida, erzinančia ir kartu glostančia. – Ar jūs norit, kad visi jums atsilieptų vienu balsu? Na, mano širdį jūs jau seniausiai turėjot, juk žinote. Ta širdis jau išėsta su kraujais.

Kažkas buvo negerai... Viskas negerai! Ne taip ji viską buvo numačiusi! Pašėliškai sukantis mintims galvoje, viena ėmė virsti žodžiais. Nežinia kodėl tas Ešlis elgiasi lyg manydamas, kad ji tik flirtuoja. Bet juk jis žino, kad yra kitaip. Skarlet dėl to neabejojo.

– Ešli... Ešli... Pasakykite man... Jūs privalot... Ak, tik neerzinkit manęs! Ar man priklauso jūsų širdis? Ak, brangusis, aš jus m...

Jo ranka staiga užspaudė jai burną. Ir jo kaukė nukrito.

– Nereikia šitaip kalbėt, Skarlet! Nereikia! Jūs taip negalvojat. Nekęsit savęs už savo žodžius. Ir nekęsit manęs, kad aš juos išgirdau!

Ji trūktelejo galvą į šalį. Visą jos kūną perliejo karščio banga.

– Niekaip neįstengčiau jūsų nekęsti. Sakau jums, aš jus myliu, ir aš žinau, kad jūs tikrai man nesate abejingas, nes... – Skarlet nutilo. Nebuvo jai dar tekę niekieno veide matyti šitiek kančios. – Ešli, ar jūs neabejingas... Juk neabejingas, ar ne?

– Taip, – atsakė jis nelinksmi. – Neabejingas.

Jei būtų pareiškęs, kad jam jos nereikia, vargu ar ji būtų labiau išsigandusi. Ji nieko nesakydama patampė jo rankovę.

– Skarlet, gal einam ir pamiškim, kad apskritai kalbėjom tokius dalykus?

– Ne, – tyliai ištare ji. – Ką jūs norit šituo pasakyt? Jūs nenorit... manęs vest?

– Aš ketinu vest Melanę.

Paskui ji susivokė sėdinti žemame aksominiame krėsele. Ešlis sėdėjo ant pagalvėlės prie jos kojų ir laikė abi jos rankas. Tvirtai spaudė. Jis vis kalbėjo – visokius neprasmingus dalykus. Jai protas buvo visai aptemęs, visai tuščias, be jokių minčių, vos prieš akimirką plūste plūdusių. Ešlio tariami žodžiai darė ne didesnę

įspūdi kaip lietus ant lango stiklo. Jie plaukė pro negirdinčias ausis, tariami greitai ir švelniai, kupini apgailestavimo, tartum tėvo žodžiai susitrenkusiam vaikui.

Jos sąmonė pagavo ištartą Melanės vardą. Skarlet pažvelgė į jo skaidriai pilkas akis. Pamatė jose vis tą patį seną atokumą, kuris visada labai trikdydavo, ir savęs nekenčiančiojo žvilgsnį.

– Tėvas turi vakare paskelbt apie sužadėtuves. Greit jau turim tuoktis. Privalėjau jums pasakyti, bet maniau, kad jūs žinot. Maniau, kad žino visi... Jau ne pirmi metai. Aš nė nenumaniau, kad jūs... Jūs turit tiek garbintojų. Maniau, kad Stiuartas...

Jai pradėjo vėl grįžti jėgos, jausmai ir nuovoka.

– Bet ką tik sakėt, kad jūs man neabejingas.

Jo šiltos rankos dabar suspaudė jos rankas net skaudžiai.

– Brangioji, ar norit priverst mane ištarti žodžius, kurie jus įskaudins?

Jos tylėjimas jį skatino kalbėti.

– Kaip aš galėčiau atverti jums akis, brangioji? Jūs tokia jaunutė ir tokia nemąstanti, kad net nenumanot, kas yra santuoka.

– Aš tik žinau, kad jus myliu.

– Sėkmingai santuokai vien meilės neužtenka, kai du žmonės šitokie skirtingi kaip mes. Jums reikėtų viso žmogaus, Skarlet, jo kūno, jo širdies, jo sielos, jo minčių. Ir jei to visko negautumėt, būtumėt nelaiminga. O aš negaliu atsiduoti jums visas. Aš negaliu atsiduot visas niekam. Ir aš pats nenorėčiau visų jūsų minčių ir visos jūsų sielos. O jūs išsižeistumėt ir pradėtumėt manęs neapkęst – oi kaip smarkiai neapkęst! Jūs nekęstumėt knygų, kurias aš skaityčiau, ir muzikos, kuri man patiktų, nes atimtų mane iš jūsų, kad ir minutei. Ir aš... turbūt aš...

– Jūs ją mylit?

– Ji yra kaip aš, to paties kraujo, ir mudu vienas kitą suprantam. Skarlet! Skarlet! Kaip man jus įtikint, kad nieko gero iš santuokos negali išeit, jei du žmonės nėra panašūs?

Kažkas dar kitas juk sakė: „Tuoktis privalo panašūs, kitaip laimės neturės.“ Iš kur tai? Juk Skarlet girdėjo tokį posakį, rodos, jau prieš milijoną metų, bet vis tiek jis jai nieko nereikškė.

– Bet juk sakėt, kad neabejingas.

– Nederėjo man šito sakyt.

Kažkur giliai jos mintyse pašoko pykčio liepsnelė. Įniršis ėmė gožti viską.

– Na, tai pakako chamiškumo pasakyti...

Ešlis išblyško.

– Aš chamas, kad pasakiau ketinąs vest Melanę. Aš padariau jums skriaudą. O Melanei dar didesnę. Nederėjo man šito sakyt, juk žinojau, kad nesuprasit. Kaipgi aš galėčiau būt jums abejingas?.. Jums, kuri turit šitokią aistrą gyvenimui, kokios aš neturiu... Jums, kuri moka mylėt ir neapkęst taip karštai, kaip nemo-ku aš. Kodėl jūs tokia gaivališka kaip ugnis ir vėjas, kaip laukinė gamta, o aš...

Skarlet pagalvojo apie Melanę ir staiga išvydo jos tylias rudas akis ir tą kažkokį tolimą žvilgsnį, jos ramias rankeles su juodomis nėrinuotomis puspirstinėmis, prisiminė jos mandagų tylėjimą. Ir staiga pratrūko jos įniršis, tas pats įniršis, kuris privertė Džeraldą nužudyti, o kitus protėvius airius pastūmėjo į piktadarystes, per kurias jie neteko galvų. Dabar ji lyg nebeturėjo nieko iš gerai išauklėtų Robijarų, kurie mokėjo pro ausis nuleisti kad ir ką pasaulyje išgirdę.

– Kodėl atvirai nepasakot, kad jūs bailys? Jūs bijot mane vest! Jūs verčiau gyvensit su ta nuobodžia kvaišele, kuri burnos negali pravert, tegali išstart vien tik „taip“ ir „ne“ ir užaugint būrį saldžialiežuvių vaikėzų, tokių pat kaip ji! Kodėl...

– Nadera jums šitaip šnekėt apie Melanę!

– Velniop tą jūsų „nadera“! Kas jūs toks, kad man draustumėt? Jūs bailys, jūs chamas, jūs... Jūs privertėt mane patikėt, kad mane vesit...

– Turėkit sąžinės, – maldavo jis. – Argi aš kada...

Nenorėjo Skarlet turėt sąžinės, nors ir žinojo, kad Ešlis pasakė tiesą. Jis tikrai nė karto nebuvo peržengęs bičiuliškumo ribos. Skarlet, šitą prisimindama, dar labiau užsiuto – dėl įžeisto išdidumo, dėl įžeistos moteriškos savimeilės. Jinai apie jį keliais ropoja, o jis jos girdėt nenori! Jam labiau prie širdies išblyškusi kvaišėlė

Melanė. Ak, tikrai reikėjo paklaustyti Elenos ir auklės priesakų ir nieku gyvu, nieku gyvu neatskleisti, kad jis jai bent truputėlį patinka. Nieko nėra baisesnio už tokią svilinančią gėdą!

Skarlet pašoko, sugniaužė kumščius ir iškėlė rankas aukštai virš galvos. Ešlio akys buvo kupinos bebalsio skausmo, koks apima žmogų, priverstą susidurti su tikrove, kai ta tikrovė gryna kančia.

– Nekęsiu jūsų, kol gyva būsiu. Jūs chamas... Jūs negarbingas... Negarbingas... – Skarlet nė neberado reikiamo žodžio. Negalėjo sugalvoti užtektinai įžeidžiamo.

– Skarlet... Meldžiu...

Jis ištiesė į ją ranką. Kai ištiesė, ji jam iš visų jėgų trenkė antausį. Pliaukštelėjo garsiai, lyg botagu, bibliotekos tyloje. Ir staiga jai įniršis praėjo. Ir širdyje teliko tik sielvartas.

Jo blyškiaame išsvargusiame veide matėsi ryški raudona žymė nuo jos rankos. Jis nieko nepasakė. Tik paėmė suglebusią jos ranką, pakėlė prie lūpų ir pabučiavo. Ir, jai nebespėjus nieko pasakyti, jau buvo išėjęs, tyliai uždaręs bibliotekos duris.

Įniršiui praužus ėmė linkti keliai ir ji vėl staiga atsisėdo. Jo nebebuvo. Prisiminimas apie jo išraudusį nuo antausio veidą ją lydės iki pat mirties.

Skarlet girdėjo tylų, slopų jo žingsnių dunksėjimą, tolstantį ir nutylantį ilgo prieškambario gale. Pagaliau ji suvokė visą savo poelgio siaubą. Prarado Ešlį visiškai. Dabar jis nekęs jos. Kada tik pažvelgs, tuoj prisimins, kaip ji korėsi jam ant kaklo, nors jis nė užuominos jokios nebuvo jai davęs.

„Aš niekuo ne geresnė už Meilutę Vilks“, – pagalvojo staiga ir prisiminė, kaip visi, o ji labiausiai iš visų, įžeidžiamai kvatojosi iš nekuklaus Meilutės elgesio. Jau regėjo mintyse, kaip nevėkslišškai Meilutė kraiposi, girdėjo, kaip ji kvailai krizena, įsikibusi vaikinams į parankes, ir nuo tos minties vėl įdūko – ant savęs, ant Ešlio, ant viso pasaulio. Nekęsdama savęs, nekentė visų dėl sugriautos ir pažemintos šešiolikmetę aplankiusios meilės. Jos meilėje tebuvo tik maža dalelytė švelnumo. Daugiausia tą meilę sudarė savimeilė ir kupinas pasitenkinimo tikėjimas savo grožio

kerais. Dabar ji buvo pralaimėjusi. Bet labiau už pralaimėjimo kartėlį kankino baimė dėl viešo apsijuokimo. Ar jinai ir iki šiol jau buvo tokia juokinga kaip Meilutė? Tai gal visi slapčia juokdavosi ir iš jos? Nuo tokių minčių net sudrebėjo.

Suglebusi ranka nusileido ant stalelio už nugaros. Užčiuopė nedidukę porcelianinę rožių vazą. Ant jos pūpsėjo du porcelianiniai kvailai išsišiepę angeliukai. Bibliotekoje viešpatavo tokia tylą, jog Skarlet vos laikėsi nesurikusi, kad ta tylą liautuši. Ji turėjo kažką padaryti, kad neišprotėtų. Paėmė vazelę ir piktai sviedė per visą biblioteką į židini. Vazelė pralėkė pro pat aukštą sofą atlošą ir, nesmarkiai tarkštelėjusi į marmurinę židinio atbrailą, pažiūro šukėmis.

– Va šito, – pasigirdo balsas iš sofų gelmių, – tai jau per daug.

Dar niekas nebuvo taip smarkiai Skarlet apstulbinęs ir išgąsdinęs. Burna taip išdžiūvo, kad nė garso nebegalėjo išleisti. Jinai įsikibo krėslu atkaltės. Keliai linko. Nuo sofų pakilo Retas Batleris. Jis ten gulėjo. Nusilenkė jai perdėtai mandagiai.

– Jau gana bjauru, kai tau pogulį sutrikdo šitokios kalbos, kurią buvau priverstas išklaudyti, bet kam gi dar kelti pavojų mano gyvybei?

Čia buvo tikras Retas Batleris. Ne vaiduoklis. Apsaugok, Viešpatie, juk jis viską girdėjo! Skarlet sutelkė visas jėgas, kad bent pažiūrėti atrodytų ori.

– Pone, jums derėjo pasisakyti, kad čia esat.

– Nejaugi? – Reto Batlerio dantys tamsoje ryškiai subolavo, drąsios tamsios akys šaipėsi. – Bet įsibrovėte juk jūs! Aš esu priverstas laukti pono Kenedžio. Pajutau kieme už namo esant tikriausiai *persona non grata* ir man užteko supratingumo perkelti savo nepageidaujamą asmenį šičia, kur tikėjaisi nebūsiąs trukdomas. O deja! – Retas Batleris gūžtelėjo pečiais ir tyliai nusijuokė.

Skarlet jau vėl buvo beužsideganti pykčiu, pagalvojusi, kad šis neišauklėtas žmogus, šitas akiplėša viską girdėjo – išgirdo tokius dalykus, kad ji verčiau jau būtų numirusi prieš juos išstardama.

– Šitokie slapti pasiklausytojai... – niršdama ėmė rėžti kalbą Skarlet.

– Slapti pasiklausytojai dažnai nugirsta nepaprastai linksmų ir pamokomų dalykų. – Retas šypsojosi. – Aš, remdamasis ilgalaikę slaptą pasiklausymo patirtimi...

– Pone, – pertraukė jį Skarlet, – jūs ne džentelmenas!

– Taikli pastaba, – nerūpestingai pritarė jis. – O jūs, panele, irgi ne angelas. – Atrodė, kad jam ji labai juokinga, nes jis vėl tyliai nusijuokė. – Nė viena dora panelė niekada nebebus dora panelė šitaip šnekėjusi ir šitaip elgusis, kaip aš ką tik nugirdau. Nors doros moterys retai kada mane apžavėdavo. Juk žinau, ką jos galvoja, bet amžinai pristinga drąsos arba pristinga blogų manierų garsiai pasakyti ką galvojančios. Ir tokie dalykai pamažu nusibosta. O jūs, mano brangi panele Ohara, esate reto narsumo, tiesiog pasigėrėtino narsumo. Žemai lenkiuosi prieš jus. Neįstengiu suprasti, kuo elegantiškasis ponas Vilksas gali žavėti šitokios audringos prigimties merginą. Jis turėtų atsiklaupęs dėkoti Dievui už tokią merginą kaip jūs, turinčią šitokią... Kaip jis ten pasakė... Turinčią šitokią aistrą gyvenimui. Bet kai jisai toks bailelis...

– Jūs nevertas jam nė bato raištelio užrišti! – sušuko Skarlet įsiutusi.

– O jūs ketinate nekęsti jo visą savo gyvenimą! – Retas Batleris nugrimzdo į sofą. Skarlet išgirdo jį juokiantis.

Jeigu būtų galėjusi, būtų jį nudobusi. Deja, tik išėjo iš bibliotekos. Žengė taip oriai, kiek tik galėjo sukaupti orumo, ir trenkė sunkias duris.

Lipo laiptais tokia suglebusi, kad kai prilipo laiptų aikštelę, pagalvojo nualpsianti. Sustojo, įsitvėrė turėklo. Širdis taip baisiai daužėsi iš pykčio, išizeidimo ir dėl įtampos, kad net, atrodė, tuoj iššoks iš krūtinės. Norėjo daugiau įkvėpti oro, bet auklė buvo per smarkiai suveržusi korsetą. Jei nualps ir kas nors ras ją čia, ant laiptų, tai ką pamanyt? Ak, pamanytų nežinia ką – ir Ešlis, ir tas niekšas Batleris, ir tos bjaurios mergos, tokios pavyduolės! Pirmą kartą gyvenime Skarlet apgailestavo nesinešiojanti uostomosios druskos, kaip kitos merginos. Ji gyvenime nebuvo turėjusi nė vie-